

Bryssel den 25 november 2021
(OR. en)

13816/1/21
REV 1

LIMITE

TELECOM 416

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Digitala rättigheter och principer – Riktlinjedebatt

Europeiska rådet har betonat hur viktig den digitala omställningen är för Europas välbefinnande, säkerhet och konkurrenskraft och välbefinnandet i våra samhällen. I det sammanhanget noterade det att kommissionens meddelande *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet* är ett steg på vägen mot att staka ut Europas digitala utveckling under det kommande decenniet¹.

Den digitala tekniken håller på att förändra alla aspekter av våra liv och ger helt nya möjligheter. Covid-19-pandemin har radikalt förändrat uppfattningen om digitaliseringen och dess roll i våra samhällen och ekonomier och skyndat på dess utveckling. Den har emellertid också ökat de digitala klyftorna i hela Europeiska unionen, inte bara mellan tätorter med välfungerande uppkoppling och landsbygdsområden och avlägset belägna områden, utan också mellan de grupper som kan dra fullständig nytta av en rik, åtkomlig och säker digital miljö och de som inte kan det.

¹ Uttalande från Europeiska rådets medlemmar av den 25 mars 2021.

Stora digitala företag har fått alltmer makt, och deras affärsmodeller och långtgående kontroll över våra personuppgifter ger dem möjlighet att påverka den demokratiska processen. Den digitala tekniken ökar klyftan mellan fattiga och privilegierade och innebär ett antal risker vad gäller säkerhet, trygghet samt begränsning av valmöjligheter och de grundläggande friheterna. Integritetsintrång, spridning av olagligt innehåll och olagliga produkter, spridning av desinformation och it-brottslighet, risken för massövervakning av medborgarna, censur online och algoritmisk diskriminering – företeelser som blir allt vanligare – kan hindra människor från att på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt få tillgång till privata och offentliga tjänster. Dessa problem kan potentiellt hota den europeiska livsstilen och samhällsmodellen. I någon mån påminner den digitala omställningen om en historisk utveckling då teknik och framsteg har påverkat våra samhällsstrukturer.

EU har en möjlighet och skyldighet att vägleda medborgarna mot ett digitalt samhälle där de når digital mognad och får kännedom om sina digitala rättigheter, och där regeringarna tydligt kan berätta vad de förväntar sig av teknikleverantörerna, både för att säkra individuella rättigheter och friheter och för att skapa en miljö där akuta samhällsutmaningar kan mötas.

Såsom anges i *Digital kompass 2030* har EU en vision om en digital omställning i Europa senast 2030, och detta ska ske i enlighet med europeiska värden. Det handlar om ett Europa som välkomnar innovativa företag och starka medborgare i ett människocentrerat, inkluderande, välmående och hållbart digitalt samhälle. Det nyligen antagna ”En färdväg för det digitala decenniet” är det första steget mot att ytterligare stärka vårt digitala ledarskap liksom medborgarna och företagen, och därmed göra digitaliseringen till motorn i Europas ekonomiska tillväxt och sociala välbefinnande. Kommissionen håller just nu på att arbeta med digitala rättigheter och principer som ska säkra en hållbar, människocentrerad och värdebaserad digital omställning och planerar att lägga fram ett förslag i form av en gemensam högtidlig förklaring före årets slut.

Förklaringen om EU:s digitala rättigheter och principer är tänkt att fungera som en referensram för alla européer, att informera och stärka dem när det gäller de rättigheter, friheter och principer som erkänns i Europeiska unionens rättsliga ramar och att hjälpa dem att se till att dessa rättigheter, friheter och principer respekteras på samma sätt online som offline. Den bör vägleda beslutsfattarna i en gemensam ansträngning att staka ut den europeiska vägen mot en hållbar, människocentrerad digital värld och att fast förankra EU:s politiska insatser på vägen mot Europas digitala omställning. Förklaringen kan därför också bli ett globalt riktmärke för att behandla de samhälleliga och etiska frågor som följer av den digitala omställningen.

Alltsedan detta initiativ först lades fram i meddelandet om en digital kompass i mars 2021 har kommissionen aktivt fört diskussioner med medborgare och relevanta aktörer så att dessa får komma till tals. I maj 2021 inledde kommissionen ett brett offentligt online-samråd om utkastet till en uppsättning digitala principer som utgår från ett antal huvudområden i linje med dem som fastställdes i meddelandet om en digital kompass: allmän tillgång till internettjänster, allmän digital utbildning och allmänna digitala färdigheter så att människor aktivt kan delta i samhället och i demokratiska processer, digital offentlig service och information för alla med människan i centrum, tillgång till digital hälso- och sjukvård, en öppen, säker och tillförlitlig miljö på nätet, skydd och egenmakt för barn och ungdomar på internet, en europeisk digital identitet, tillgång till digitala apparater, system och tjänster som tar hänsyn till klimatet och miljön samt etiska principer för algoritmer där människan står i centrum.

Kommissionen genomförde också deltagandebaserade workshoppar med det civila samhället, riktade intervjuer och ett samråd med barn och deras lärare. Dessutom genomförde den en Eurobarometerundersökning för att få in synpunkter från alla medlemsstater och åldergrupper, med särskilt fokus på ungdomar och olika sociala bakgrunder. Samråden har varit synnerligen viktiga vid utarbetandet av det utkast till förklaring som kommissionen kommer att föreslå efter mötet i rådet (transport, telekommunikation och energi).

- Vid samråden framkom att det finns ett brett stöd för en europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer. Eurobarometerundersökningen visade att ett stort antal (82 %) av medborgarna tycker att det vore bra att en gemensam europeisk vision för det digitala samhället fastställs och främjas genom att det sammanställs en förteckning över rättigheter, principer och värden.
- Dessutom sade 77 % att de vill veta mer om vilka rättigheter de har i onlinemiljön, och ett stort antal (34 %) sade också att de inte kände till att t.ex. yttrandefrihet, personlig integritet eller icke-diskriminering är rättigheter som ska respekteras också online.
- De som deltog i det offentliga samrådet framhöll ofta att Europas digitala samhälle bör bygga på europeiska värden och att det är avgörande för ett digitalt samhälle med europeiska förtecken att ingen får lämnas utanför.

Resultatet av samråden kommer att beaktas i förslaget till en europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer. Förklaringen kommer också att bygga vidare på den senaste tidens förklaringar (såsom Lissabonförklaringen, Berlinuttalandet och Tallinnförklaringen) och initiativ i medlemsstaterna, såsom den spanska stadgan om digital rättigheter, den italienska förklaringen om rättigheter på internet, den portugisiska stadgan om mänskliga rättigheter i en digital tidsålder, den danska vitboken om ett bättre socialt kontrakt med teknikjättarna eller det icke-officiella dokumentet ”Att främja rättsstaten i den digitala miljön: en människorättsbaserad strategi för ny och framväxande digital teknik”, som Slovenien, Tjeckien, Slovakien och Österrike lagt fram.

Mot bakgrund av detta uppmanas ministrarna att besvara följande diskussionsfrågor:

1. Bör en europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer staka ut vägen för det kommande decenniet och vara det första steget mot ett globalt riktmärke tillsammans med de partner som anammar EU:s demokratiska värden?
2. Håller ni med om att de områden som beskrivs ovan utgör en god grund för en övergripande förklaring om digitala principer för ett digitalt decennium?